

DE LOTGEVALLEN VAN EEN POSTGIROBILJET

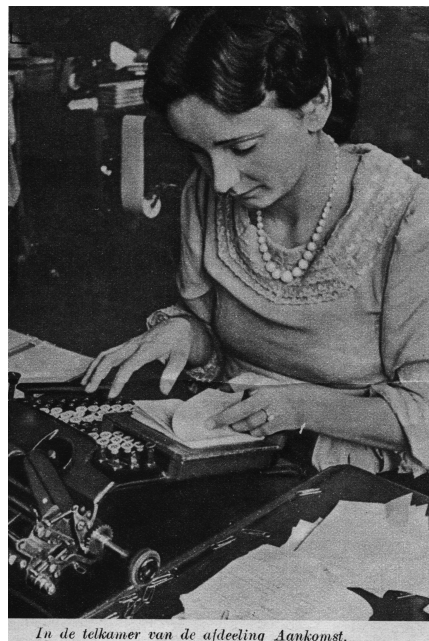
Uit de Katholieke Illustratie van 30 mei 1935

De houder van het postgironummer twee honderd vijftig duizend, - dit hoge getal is in de laatste weken intusschen al weer aardig opgeklimmen, - wilde, als wij dit vrijmoedig mogen veronderstellen, de abonnementskosten van een halven jaargang der Katholieke Illustratie per giro overmaken. Veronderstellen wij ook nog, dat deze trouwe abonné ver van den Haag woonachtig is, de stad, waar het bedrag van f .3.65 van de postrekening 250.000 AF en op girorekening 5970 BIJ geschreven moet worden. De abonné wierp des Donderdagsavonds de rose enveloppe met het girobiljet in de bus, en 's Zaterdagsochtends reeds werd hij als schuldenaar te Haarlem afgeschreven.

Wij kunnen ons ook wel gemakkelijk indenken, dat de afzender van deze giro-overschrijving even bij het posten gedacht zal hebben : waar komt dit formulier nu terecht, in wier handen, in welke lokalen....?

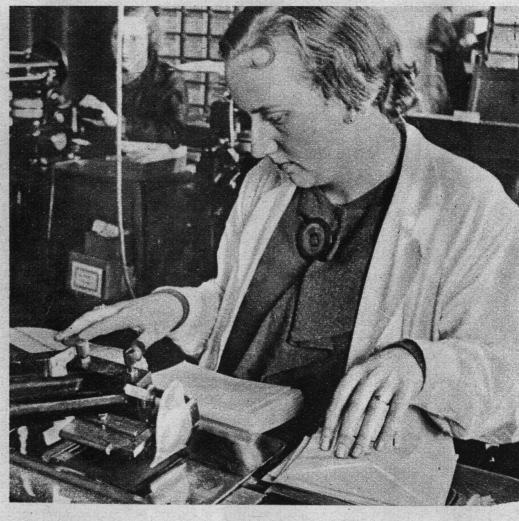
Het antwoord op die vragen biedt zooveel interessants, dat we het slechts kunnen betreuren zoo weinig wetenswaardigs te kunnen geven van zooveel en zoo velerhande gegevens.

Boeiend wordt de geschiedenis meteen al, 's anderendaags om half zes in de vroege, wanneer ons girobiljet verscholen ligt tusschen

In de telkamer van de afdeeling Aankomst.

Een snapshot uit de adresseerafdeling. Een incompleet stel adressen wordt aangevuld.

zestig a zeventig duizend enveloppen, welke in manden, kisten en zakken uit alle streken van het land naar het groote Postcheque- en girokantoor te den Haag zijn gebracht.

Het ledigen der zakken, het sorteeren der stukken, het opensnijden van zooveel duizenden enveloppen, al het zoogenaamde „voorwerk" moet voor uiterlijk half negen, vóór het uur, waarop de dienst aanvangt op de afdeeling Rekening Courant, zijn afgewerkt. Vermeldenswaard is hierbij, dat het genoemde getal van 60 a 70.000 normaal is; het gebeurt wel, bijv., na Koninginnedag, na een vacantedag, wanneer tevens de maand September begint, en dus velen meerdere bedragen van hunne rekeningen op andere laten overschrijven (om niet te spreken van stortingen en cheques) dat het aantal poststukken het getal van honderdduizend overschrijdt. Het spreekt vanzelf, dat alle enveloppen machinaal worden opengesneden. Vier electriche briefopeners kunnen ieder per uur ongeveer 20.000 stuks opensnijden;

zij doen dit door in razend snel tempo 'n klein strookje van de enveloppe te scheuren ; menigeen zal nu begrijpen, waarom de rose giro-enveloppen een ietsje grooter zijn dan normale briefomslagen ; menigeen zal meteen van zelf inzien, van welk een groot nut het is, de enveloppen te gebruiken, die door de posteries voor dit doel dringend worden aanbevolen.

De brieven worden gesorteerd op honderdtallen. Alweer kan menige rekeninghouder opeens raden, waarom de getallen dergenen, die aangesloten zijn bij den postcheque en girodienst, niet bij het duizendtal, maar bij het honderdtal worden aangegeven; we hebben al gewaagd van de rekeninghouders tweehonderd en vijftig duizend - dat is 250.000 - en over vijfduizend negen honderd en zeventig, schrijven ,59/70. En ook kan men uit het bovenstaande de gevolgtrekking maken, dat men er voor heeft te zorgen, altijd zijn eigen nummer duidelijk te zetten op de correspondentie, welke voor het girokantoor bestemd is. De Nederlanders zijn al zoo slim, dat men gemiddeld niet meer dan 150 op de 30.000 brieven zonder vermelding van een rekeningnummer aantreft, maar dit getal kan natuurlijk nog lager zakken.

Zoodra de girobiljetten gesorteerd zijn en apart gelegd van de cheque-adviezen, worden ze naar de perforermachines gebracht, waar ze met vijftien stuks tegelijk voorzien worden van den datum van behandeling. Ze worden vervolgens, vergezeld van ambtelijke formulieren en lijsten naar de afdeeling Rekening-Courant gebracht, waar de girobiljetten geboekt worden in het debet. Wanneer dat gebeurd is, komen ze terug op de afdeeling „Aankomst", waar ze al het „voorwerk" hebben ondergaan, om er op de

grote sorteertafels opnieuw te worden gesorteerd, maar nu in volgorde van de nummers der rekeningen, waar op de vermelde bedragen moeten worden omgeschreven. Ook deze sorteering geschiedt op honderdtallen.

Het spreekt wel haast vanzelf, dat de werkzaamheden hier slechts in zeer groote lijnen geschetst worden. Honderden kleinigheden, die het licht werpen op de eigen geaardheid van het bedrijf, op den geest en de mentaliteit der rekeninghouders, moeten worden verzwegen. Bij de negen snelle perforeermachines bijvoorbeeld zouden we moeten wijzen op die machines, welke uitgevonden werden door den chef van de contrôle-werkplaats, die er voor heeft gezorgd, dat nog meerdere andere belangrijke machines uit het huis zelf zijn voortgekomen. We zouden even kunnen wijzen op het feit, dat de cheque-adviezen niet, zoals de girobiljetten, vóór hun reis naar de Rekening-Courantafdeeling per perforatie van den datum worden voorzien, maar pas nadat men heeft kunnen vaststellen, dat de boeking kon plaats vinden. Deze maatregel heeft men genomen, omdat er misbruik gemaakt werd van gedateerde cheque-adviezen, die aan de rekeninghouders werden teruggezonden, omdat ze niet

konden worden geboekt.

Gaan we echter naar de Rekening-Courant afdeling, waar onze giro-overschrijving reeds beland is. Deze ontzaglijk ruime afdeling is verdeeld in groepen, waarin een vastgesteld aantal honderdtallen op dezelfde plaats en zooveel mogelijk door dezelfde ambtenaren worden behandeld.

Wanneer de ambtenaren hun dienst beginnen, vinden zij de stortingsbiljetten, de cheque-adviezen en de girobiljetten, tot op honderdtallen gesorteerd, reeds op hun lessenaars. Zelf sorteeren zij deze stukken even verder op volgorde van de rekeningnummers, en daarna kunnen de eigenlijke boekingswerkzaamheden aanvangen.

Accuratesse en routine, vaardigheid en voorzichtigheid moeten hier hand in hand gaan. Allereerst moeten de stukken na de laatste sorteering op hun echtheid worden onderzocht; de handteekeningen op de girobiljetten en de chequeadviezen worden vergeleken met die, welke in de handteekenings-registers voorkomen; deze zijn per honderd rekeningen geplakt in een boek, dat de ambtenaar, die dit honderdtal behandelt, dicht bij de hand heeft. Na de verificatie, - verondersteld wordt, dat zich geen onregelmatigheden voordoen, en dat de stukken niet via de afdelingen Aankomst en Exploitatie aan de rekeninghouders moeten worden teruggezonden - na de verificatie dus worden de opdrachten in behandeling genomen. Deze worden in een bepaalde volgorde verwerkt: eerst komen de stortingen, dan de cheque-adviezen, vervolgens de debetgiro's, ten vierde de diversen en eindelijk, nadat er een half uur gepasseerd is, vinden de creditgiro's plaats.

Niet alleen door accuratesse en routine wordt het heele bedrijf gekenmerkt, maar ook door controle. Voortdurend worden vergelijkingen gemaakt en controleeringen uitgeoefend. Dit blijkt misschien uit het feit, dat een geheele afdeling luistert naar den naam van Eindcontrole.

Daar worden de cijfers van een geheelen dagdienst vastgesteld, welke dienen moeten voor de samenstelling van de voorloopige dagbalans. Uit deze laatste blijkt, of het totaal van de afschrijvingen wegens giro's overeenstemt met dat der bijschrijvingen.

Onduidelijke cijfers, die de eene ambtenaar in de groep van de debiteering anders heeft gelezen dan hij of zij, die de crediteering verrichtte, vormen de voornaamste bron van vergissingen en verschillen, die echter iederen dag opnieuw moeten worden opgelost en uit den weg geruimd. De Eind-controle heeft verder ook alles te verwerken, wat op girogebied van het buitenland komt of daar naar toe moet.

Nóg een tweede afdeling bergt het voorname woord controle in haar naam, en wel de Kascontrole. Het werk ook van deze afdeling is helaas al té technisch en leent zich niet voor een beknopte verhandeling. Zij, die over een en ander meer willen weten, moeten de nummers 1 en 2 van den derden jaargang van P.T.T.nieuws maar eens ter inzage zien te krijgen, waarin de onderdirecteur van den postcheque- en girodienst, de heer S. J. H. Wesselink verzekert, dat er sedert 1924 nog nooit een dag is voorgekomen, waarop de noodige overeenstemming tusschen de verschillende afdelingen zowel voor giro's als voor Stortingen uiteindelijk op deze kas-controleafdeeling niet werd bereikt.

Ondanks de enorme handelingen, die op het postcheque en girokantoor per dag, per week, per maand worden verricht, kunnen alle navragen of klachten steeds onmiddellijk zonder eenige moeite worden afgedaan, dank zij de nauwkeurige wijze, waarop de balansen worden samengesteld, welke steeds een volledig en volmaakt beeld geven van alle onderdeden van den dienst.

Als de AF en BIJschrijvingen zijn verricht, worden de afrekeningen in de groene omslagen gedaan. Iederen morgen bevindt zich op de afdeling Rekening-Courant een volledig stel omslagen van alle

Klopt de handteekening wel?

rekeninghouders-. Een- tweede stel bevindt zich op de Adresseerafdeling. Wanneer des middags de afrekeningen zijn verzonden, worden de bakjes, die dan incompleet zijn geworden, naar de Adresseerafdeling gebracht, waar ze weer aangevuld worden.

Voor het aanvullen van deze omslagen lopen de adressenplaatjes dagelijks alle door de adresseermachines ; de meisjes slaan de omslagen stuk voor stuk om en drukken echter alleen een nieuwe enveloppe, als liet betreffende nummer aan de reeks ontbreekt.

Dat 't dagelijks afgeleverde werk met den noodigen spoed wordt geëxpedieerd, spreekt ook vanzelf. Op de expeditie-afdeling staan eenige machines, die ieder 15 a 20.000 enveloppen per uur kunnen stempelen en sluiten.

Dit uitteraard zeer onvolledige bijschrift bij een aantal foto's over het interessante postcheque en girobedrijf, dat in korten tijd zoo'n hooge vlucht genomen heeft, mag toch de afdeling Algemeene Zaken niet heelemaal verzwegen laten. Daar worden de nieuwe postrekeningen geopend, daar berusten alle bescheiden van alle rekeningen, daar worden de ingezonden aanvraagformulieren onderzocht, daar heeft men

een aanzienlijke dosis juridische kennis nodig, daar wordt een juiste en vaardige kijk vereischt op allerlei kwesties van faillissement, beslaglegging, curateele, overlijden, surséance van betaling etc. etc., daar komt men in aanraking met de boeiende, veelzijdige aspecten van een ingewikkelde samenleving. Terecht zegt de chef van deze afdeling, dat hij het toezicht heeft, de vraagbaak is, de journalist, de politieagent, de kantonrechter en de burgemeester tevens over een stad van reeds meer dan 250.000 inwoners.

Wat als een opdracht in 'n rose postgiro-enveloppe de deur van het groote girokantoor binnengaat, gaat er binnen een dag, vervuld en afgedaan weer in groene enveloppen uit.

Een leger van ambtenaren doet er zijn best in trouwe plichtsvervulling ; de leiding heeft het zoover weten te bereiken, dat de rust nog zweeft om en boven het zenuwachtige tempo en het geraas der machines. Techniek en vernuft gaan hier hand in hand. Iedere zaal, met de vele en groote, indrukwekkende rekenmonsters, toont duidelijk aan, hoe de mensch hier de machine gebruiken kan en moet. En de heerschappij van het verstand viert triumpfen op de controle-werkplaats, waar geregeld de ingewikkelde machines in revisie genomen worden, en waar de chef nog kans ziet vervolmaakte machines uit te denken en in eigen werkplaats op te bouwen...

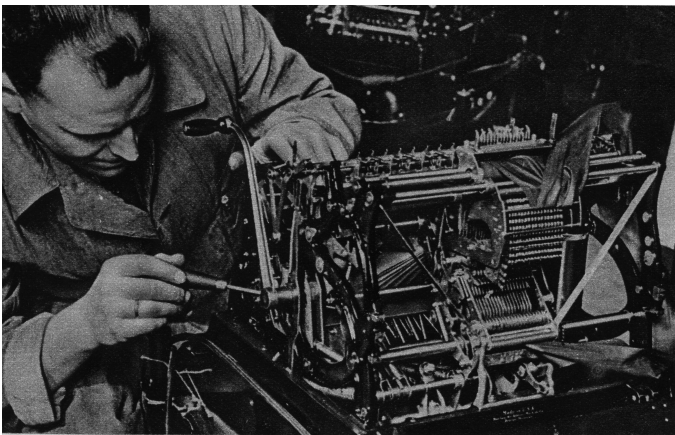
Elders hoog in het gebouw zijn de cantines, frisch van kleur, waar honderden, vooral meisjes, haar koffie gebruiken, haar gezelligheid vinden, haar geheimen vertellen en haar avonturen. Het postcheque- en girobedrijf geeft ontegenzeggelijk den indruk van een gemechaniseerd bedrijf, waar de menschelijkheid niet stukgerateld is, en de menschenziel niet vercijferd. ...

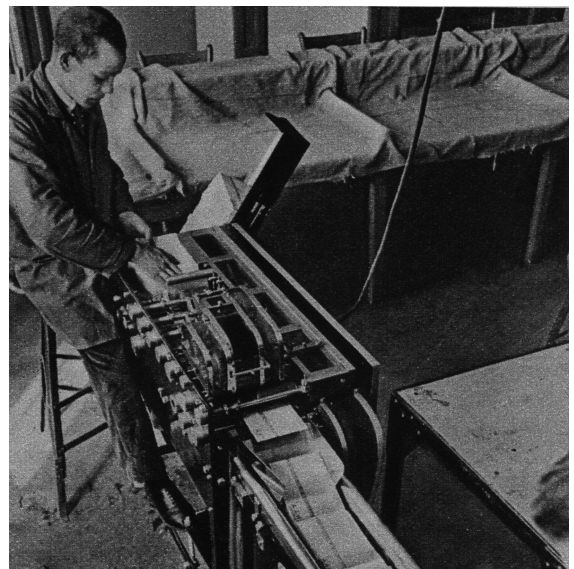
Een van de bijna onafzienbare rekening-courantzalen.

Hier is de adresseerafdeling, waar de incomplete bakjes met de enveloppen voor de rekeninghouders ledereen dag vervangen worden door nieuwe stellen. In de verticale brieven, op de tafels, die wij genummerd zien (we zien op de foto duidelijk 13 en 14), bevinden zich de adresseerplaatjes. Op deze afdeling worden ook de nieuwe adresseerplaatjes geponst.

De operatie op de werkplaats.

De briefsluit- en stempelmachine, een van de mooie uitvindingen van den chef der controlewerkplaats.